

& feminarum affectu delusus, quarum animus s^ep^e sⁱpi^s ad mendacium invenitur exproptus. Italis feminis quondam hoc nomem *Pica*, uti celebre, in usu erat: ut vel præter mentem, innatam illis esse loquacitatem (in mendacio quandoque, & fallacia) edocerent. *Pica* enim avis garrula humanam effingit & ementitur vocem. Unde *Matrialis lib. 14. epist. 76.* de ea canit:

*Picaloquax, certa dominū te voce saluto:
Si me non videoas, esse negabis avem.
Itaque mendacii, sive simulationis hieroglyphicum *Pica* est, ut potè quæ anteriore parte candida est, posteriore vero nigrescit: affatu enim primo fallax mulier candidam, sinceramque se simulat, mox vero cùm decipit ac deludit, nigrascit. Vide *esis Pierium Valer. lib. 23. pag. 166. & 167.* Refert vero *Tibullus antiquum proloquium*:*

*Mulieri ne credas, ne mortua quidem:
Vulgata fuerit apud anticos parvina.
23. Feminis piissimis ad Christi Domini monumentum consternatis, quod ejus non inventirent sacratissimum corpus, apparent Angeli ipsum Dominum jam resurrexisse nuntiantes. Regressæ à monumento alacriter ad undecim & alios Christi discipulos pergunt, nuntiantes illa omnia illis. *Luca cap. 24.* Audi nunc quid de Apostolis Evangelio graphus vers. 11. recenseat: *Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, & non crediderunt illis.* Noverant discipuli, feminam olim in primordio instrumentum diaboli fuisse ad hominem decipiendum, mulierumque affectum propensum ut in plurimum esse ad fallen-dam: idcirco de veritate sanctorum mulierum dubitant, eis non credentes; quia ut Aristoteles apud Laërtium lib. 5. capite 1. testatur: *Id lucrantur mendaces, ut vera loquentibus non credatur.* Non quia legarices feminæ Magdalena, Joanna, Maria Jacobi, & aliae Christi Crucifixi discipulæ, mendaces aut fallaces feminæ fuerint, idè eis non crediderunt Apostoli; sed quia mysterium resurrectionis, cùm magnum esset, potius viris, quam feminis revealandum fore existimabant discipuli: vel (quod ad nostrum respicit lemma) quia sexus naturam attendebant, facilem ad deceptiōnem. Malus enim Angelus qui primam ut deciperet feminam seduxit, poterat etiam sanctas, pias ac clarissimas mulieres illusoria suggestione, tanquam*

Logodædalu, in illomet mysterio seducere, quod expectantes desiderabant, & eventurum esse credebant. Per pulchra sunt D. Chrysologi verba sermone 79. litt. F, & G, ubi inquit: *Verum quod Apostoli resurrexisse Dominum mulieribus nuntiantibus, aut non credidisse, aut deliramentum judicasse referuntur, graviter nemo arguat: aliè dubitat, qui attius credit: decipi non potest, qui non est facilis auditor: ignoratus nimis est, qui post exemplum inventitur incautus: rufus miles ad aciem concurrit, qui causam belli nescit, vim bellatoris ignorat: peritia est, non est segnitas, cùm sensim miles veteranus incedit. Sic Adam nōvis cito cecidit, dum cirò credidit: & dum facile dat aures ad mulieris auditum, se suoque posteros pessimo addixit inimico. At veteranus Petrus feminam non facile audit, feminis nuntiantibus credit tardè; & ut veteranus deliberat, ne ut puer incurrat, &c.*

24.

Abraham Patriarcha patriâ relictâ ad sacrificandum properat in Sichem; sed grassante fame pergit in Ægyptum cum Sara uxore sua. Atqui timens valde Ægyptiorum vexationes ob sponsæ suæ pulchritudinem, sic eam in ingressu, *Genesis 12. vers. 11. 12. & 13.* alloquitur: *Novi quod pulchra sis mulier, & quod cùm viderint te Ægyptii, dicturi sunt: Uxor ipsius est; & interficien me, & te servabunt. Dic ergo, obsecro, quod soror mea sis, ut bene sit mihi propter te, & vivat anima mea ob gratiam tui.* Verba hæc à mendacio immunia, Scripturæ more loquendo credimus, præcipue ex contextu *Geneseos*, & ejusdemmet Abraham verbis, *cap. 20. vers. 12.* Verum supponendo cum Chrysostomo hom. 32. in *Genesim*, Abrahamum officiosum mendacium feminæ suggestisse (venialiter enim mendacio Sancti tanquam hellebero usi sunt, scribit Ioseph Abbas collat. 17. cap. 17. in titulo & corpore capit. 1, tomo 7. *Bibliotheca nova*. Vide *esis etiam tomo 9. Anastasi Sinaïtae verba in libro*, cui titulus est, *Dox via, quæstione 60.* ex S. Basilio in asceticis:) tamen ut Lippomanus lett. 4. in cap. 12. *Genes.* ait, *'Non oportet excusare virum sanctum (S. Abrahamum) etiam de officioso mendacio.* Mulierem autem recusantem non legimus; sed tacentem ac consentientem mariti consilio de mendaciolo, quo posset decipere Ægyptios, attendimus. Et cur? nisi quia feminineus sexus proclivis est ad decipiendum: mulieri, ut mulieri, animus non

25.

non deficit decipiendi viros; idcirco Ægyptiorum deceptionem suæ uxori Abrahamus commendat, benè cognoscens muliebrem affectum efficacissimum esse & promptum ad deceptionem. Considera (loquitur suprà citatus Chrysostomus) quantum confidebat moribus mulieris. :::: *Vidisti virum qualia mulieri suggerere sit ausus, & quale consilium accepit mulier?* Et non renuit, neque gravatim fert, sed omnia facit, ita ut actus & fictio illa lateant. De veritate celanda erat Patriarchæ consilium, aut de mendacio officioso, quo possent Ægyptii Pharaoque deludi. Illud acceptare, eaque fratre (si quæ erat,) uti non renuit, etsi sancta femina Sara, cujus affectus à natura quasi propensus reperitur ad fraudem.

SERMO SEXTUS.

A versu 21. usque ad finem cap. 4. libri *Judicium*.

Tulit itaque Iahel uxor Haber clavum tabernaculi, assumens pariter & malleum, &c.

Quatuor etiam numeros aut versiculos sacri contextus continet iste sermo, sicut & cæteri præcedentes; quos juxta historiam, Ecclesiastem oportet referre, non modò seriem sacræ Paginæ recitando, juxta prædictos numeros, verùm etiam per pulchro epilogo, à principio usque ad finem illam, tam juxta litteram, quām juxta mores breviter illustrando, & pro Mariæ Deiparæ invocatione & auxilio, illam ut nostram efficacissimam advocationem, ex Illustrationibus ultimis panegyricis, humiliter salutando, dicentes: *Ave Maria.*

§. I.

Præclarior est noster de omnibus inimicis triumphus, cùm adeat sanctæ Crucis lignum, aut signum pro armis: superest tunc ferrea armatura ad trophæum.

I. *Ulit itaque Iahel uxor Haber clavum tabernaculi, &c. Indicu 4. vers. 21.* Clavum quo Iahel Sisaræ terebravit tempora, non ferreum aut æreum fuisse, sed ligneum, plurimi Patres opinantur: quod facile eruitur ex translatione *LXX.* Et sumpsit Iahel uxor Chaber R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

paxillum tabernaculi. Paxillus idem est quod *palus*, sive sic dictus per diminutionem à *palo*, sive per contractionem *palus* derivetur à *paxillo*, ut apud Passeratum discutitur inter Priscianum & Ciceronem. Itaque ex *palo*, non autem ex ferro clavum illum fabrefactum fuisse, fuisseque ligneum, probat Interlinealis *Glossa ibi: Tulit itaque Iahel palum, id est Crucis lignum, cuius acuminne & virtute Ecclesia diabolum interfecit.* Iam enim dixerat Origenes *homilia 5. in lib. Iudicium, de Iahele: Palo ergo eum (scilicet Sisaram) interfecit: id est, ligni Crucis acumine, & virtute eum prostravit.* Et cur *Iahel* intra tentorium, non ad ferreum clavum (forte enim domi non deerat,) sed ad ligneum NN 2 extendit

extendit manum , admovens tempori Sisaræ dormientis , ut malleo tam altè adegerit , quod cranium transfossum affixerit solo ? Quia etsi debilior sit ad transfixionem ligneus clavus ; nihilominus quæ ligneus , Crucem Domini figurabat : ubi enim adest Crucis sanctissimæ imago , superest tunc , & vana est quælibet alia armatura ad triumphum . De Samgare duce , Aodo mortuo , refert sacer Iudicum liber cap. 3. vers. 31. hæc : Percussit de Philisthiim sexcentos viros vomere . Eccinè iste Dux vomere , sive aratro ligneo plures occidit , quam Aod gladio suo ferreo , limato & acuto . Profectò non sic repræsentabat Domini Crucem ferreus Aod gladius , sicut Samgaris agricolæ aratrum ; quia etsi vomer aliquid ferramenti habeat , quo sulci in tellure fiunt ; nihilominus illius major pars lignea est . Forstan de ligno (ait noster Lyra) in quo erat aculeus ad pungendum boves , fecit lanceam vel hastam ad pugnandum . Sed Samgar sexcentos viros vomere percussisse tanquam in crucis signo . Origenes testatur homil. 4. in Iudices , sic : Sexcentos ergo jam in aratro dicitur percussisse ille , qui per Crucem Domini crucifixus est mundo . Unde pro occasione edocebat Abbas Berengosius in libro de mysterio ligni Dominicæ crucis ferro hostium fortius esse atque robustius . Propterea Sanctus Petrus Damianus sermone 2. in Exalt. S. Crucis , hanc Iahelis victoriam in ligneo clavo commemorans , sic aiebat : O beata Crux ! Tu armasti manum Iahel clavo , quo videlicet Sisaram per tempus capitum utrumque transfoderet , & in typo Ecclesia diabolum trucidaret . Et Andreas Cretensis orat. 1. in festo Exalt. sanctæ Crucis , sic fatur : Omitto dicere , Agagitem Crucifixum , & Sisaram clavo suffixum , perspicuè Crucem præmonstrasse .

2. Congregatis Philisthæis contra Israëlem ad pugnam , Gigantem Goliath in fortitudine & armis suis confidentem David puerulus occidit . Narra , si vis , historiam ex libro 1. Regum , cap. 17. Sed ad præliandum dispositionem in Davide oportet attendere . Depositis enim ferreis armis , quibus rex Saul utebatur , in arenam contra adversarium descendit . Quod sacer textus ibid. vers. 40. sic refert : Depositus ea , & tulit baculum suum , quem semper habebat in manibus : & elegit sibi quinque lippidissimos lapides , &c. Si lapide uno erat feriendus in

fronte Philisthæus ille , ecce David pro armis primùm assumit baculum ? Immò sine baculo expeditior esset ad prælium , qui fundâ utebatur ad iatum . Deponat baculum , si non est feriendus baculo Philisthæus . Erat enim baculus Crucis sanctissimæ jam figura : quin etiam lapides , quibus quinque Christi vulnera exprimebantur , ad baculum tanquam ad Crucem Domini respiciebant : nec armatura esset completa ad trophæum , sine baculo Crucis figura . Non mireris ergo Davidem , non baculum deposuisse , sed assumpisse ad conflictum , ut inimicum & diabolum prosterneret in victoria . Joannes Vitalis noster in suo Speculo , titulo Crux , sic præfatum exponit passum : Goliath improperans populo Domini , diabolus : David , vir fidelis : baculus , quem semper habet in manibus , memoria Crucis & passionis , quæ jugiter est tenenda & ruminanda in cordibus : quinque lapides de torrente , quinque Christi vulnera Si ergo nos tentat Philisthæus iste de superbia , lege in Cruce summam anxietatem a hoc maximè timet diabolus , sicut canis baculum . Vide Petrum Damianum serm. 48. qui est , de exalt. S. Crucis . Hac de causa malignus spiritus ore feminæ Thamar , inde Patriarchæ baculum auferre curavit , ne ille contra suos hostes in baculo Crucis signum , veluti validissimum telum possideret . Sic mysticè exponebat Genesios textum cap. 38. in suis exercitationibus , Pictaviensis Episcopus , Henricus Ludovicus Castaneus , hisce verbis : Quid tibi vis , maligne spiritus , pro arrhabone dari ? Respondit : In primis baculum , signumve Crucis , quem manu tenes , cùm ad repentinis & sinistros quo scumque casus evadendos tibi semper in manibus præsto sit . Crucisque signo mihi supra modum infestissimo , te ad libitum munire , anæque duris casibus collisæ membra refovere armifera dextra valeas . Ergo robustius telum in armis Crux est , quod tanquam validius in hostes dæmon timet , diabolus horret .

Cornelius à Lapide extricens psalmi 43. vers. 6. locum , In te inimicos nostros ventilabimus cornu ; tritam metaphoram à cornupetis , maximè tauris , desumptam fuisse autumat à Davide : nam cornificare , aut cornu petere , est sine gladio aut ferro arietare , ventilare , & dissipare . Non ferreo cornu , quale sibi fecit geminum

3.

Clypeus & hasta , intelligendum est hoc quasi jurejurando dixisse , quod in quadraginta millibus nec clypeus , nec hasta inveniri posset . Idcirco Deus nova bella elegisse dicitur , & portas hostium subvertisse , eo quod de inermibus fortis & victoriosos fecerit . Aut etiam possunt prædicta verba hyperbolice subintelligi , ac si dictum sit : Vix in toto Israëlitarum exercitu clypeus aut hasta inventa sunt . Moraliter , si in ligno & clavo , sanctissimæ Crucis figura , in sisara morte victoria ultimè ac perfectè obtainenda erat , ad quid arma ferrea , ad quid gladius , ensis , lancea , &c. quando ferrum hostium Crucis ligno superatur , ut cum Damiano dicebamus , dicente Andrea Cretensi orat. 1. in Exalt. sanctæ Crucis , hæc : Crux contra hostes arma est . Audi nunc Ostiensem Episcopum Damianum loco suprà citato expedientem in Moysis virginæ sanctissimæ Crucis triumphum . Hujus sanè belli (ait ille) jam tunc minister erat Moyses , cùm pugnaret contra Amalech ad quod videlicet bellum , non gladios , non tela vibravit , sed virgam Dei in manu detulit , quæ proculdubio lignum Crucis Dominica figuravit . Sed esto , quod virgam deferat , ac in ligni sacramento confidat , & non armis , sed ligno potius armatus , hostium cuneos debellaturum se esse non ambigat : nisi tamen speciem Crucis expresserit , nisi triunphale vexillum in sublime levaverit , nullam certè victoriam de prostratis hostibus obtinebit , &c. Hæc Damianus . Conclude cum Cretensi ubi suprà : Benedictum est lignum , per quod curvatur brachium superborum , & cervicis inimicorum inflentur , datque terga Barbarus , & Scytha fugit , nemine persequeente .

4.

Ex ipsa Iahelis historia & Debboræ cantico nostrum licet fulcire cogitatum . Iudicum cap. 5. vers. 8. sacra pangebat Debbona Prophetis : Nova bella elegit Dominus , & portas hostium ipse subvertit . Sed quomodo , vel in quo nova bella in prælio contra Sisaram committendo elegit Dominus ? Illicò subjicitur : Clypeus & hasta si apparuerunt in quadraginta millibus Israël . Tò si , more Scripturæ idem valet ac Non ; quasi dicat , Nec clypeus , nec hasta in tot mille præliatorum cuneis Israël inventa sunt , dum sub Debbona præliarentur Hebrei adversus Sisaram . Ad litteram per clypeum & hastam omne ferreum armorum genus intelligi valet ; nam poterant filii Israël fundis ac cuspidatis lignis in Chananæos obarmari , ita ut inermes , & sine ferreis armis in Chananæos Israëlitæ irruerent , cælo pro ipsis dimicante . Prodest Rupertus lib. 1. cap. 4. in Iudices , sic loquens : Quod dicit ,

S. II.
Silentium in feminis laudabilis virtus : illas ornat , & contra dæmonem munit , & armat .

E T ingressa abscondite , & cum silentio , &c. Iudicum 4. vers. 21. Nonnulla de silentio feminarum dedimus jam suprà , in Panegyricis Illustrationibus , pro Maria Deipara , Illustratione 25. à numero 389. usque ad numerum 400. inclusivè : illa deserviant ad Deiparæ laudes . Hæc autem paucula subnectenda , NN n 3 tanquam

5.